

تصویر اجتماعی فلسطین بعد از طوفان الاقصی

به همت اندیشکده افرا نشستی با موضوع «تصویر اجتماعی فلسطین بعد از طوفان الاقصی» در محل پارک اندیشگاهی دانشگاه تهران برگزار شد.

به همت اندیشکده افرا نشستی با موضوع «تصویر اجتماعی فلسطین بعد از طوفان الاقصی» در محل پارک اندیشگاهی دانشگاه تهران برگزار شد. در این نشست دکتر محمد اصغری، مدیر مرکز رصد فرهنگی کشور، دکتر طاهره گودرزی کارشناس حوزه فلسطین، دکتر سید مصطفی موسوی، کارشناس حوزه آمریکا و اروپا و آقای حسین اکبرزاده پژوهشگر حوزه فلسطین و جهان عرب، نکاتی درباره افکار اجتماعی پیرامون فلسطین بیان کردند.

در آغاز نشست، زهرا دانش طلب پژوهشگر دفتر مطالعات نوآوری اندیشکده افرا و ZWj; &ZWJ& دبیر نشست، پژوهشی را با عنوان «محتوای شبکه‌های اجتماعی درباره فلسطین» ارائه کرد. در واقع این پژوهش به بررسی جنگ هشتگی که در فضای مجازی پا به پای جنگ میدانی فلسطین و اسرائیل در دنیا بعد از ۷ اکتبر روی داده پرداخته است. در این جنگ مجازی، کاربران با برجسته کردن هشتگ‌های طرف حمایت خود، موافقت یا مخالفت‌شان را اعلام و به نوعی زورآزمایی و جنگ مجازی را ترتیب دادند. نتیجه این پژوهش نشان داد که براساس دو هشتگ ترند «در کنار فلسطین بایستی» و «در کنار اسرائیل بایستی» بیشترین محتوا از سوی طرفداران فلسطین منتشر شده است.

نتایج بخش دیگری از این پژوهش که به بررسی گزارش‌های منتشر شده از سوی مؤسسات تحقیقاتی دنیا پرداخته بود نیز حاکی از برتری محتوای تولیدشده از سوی طرفداران فلسطینی در فضای مجازی داشت. اما نکته جالب توجه این است که این برتری فلسطینیان در جنگ مجازی در حالی روی داده که طبق گزارش الجزیره برخی شبکه‌های اجتماعی از جمله تیک‌تاک و فیس بوک اقدام به محدود کردن انتشار محتوای مرتبط با فلسطین پرداخته و در این زمینه سوگیرانه عمل کرده‌اند. هفته‌نامه اکونومیست نیز در گزارش آنالیزدیتا اذعان می‌کند که از ۷ تا ۲۳ اکتبر ۱ میلیون پست از اینستاگرام، توییتر و یوتیوب جمع‌آوری شد که همگی حاوی هشتگ‌هایی از فهرستی با تعداد مشابه از اصطلاحات طرفدار اسرائیل و فلسطین به زبان انگلیسی بودند. داده‌های ۷ اکتبر، دو طرف تقریباً سهم مساوی از حمایت داشتند؛ اما به فاصله کمتر از دو هفته داده‌ها حاکی از آن بود که پست‌های طرفدار فلسطین ۳.۹ برابر بیشتر از پست‌های طرفدار اسرائیل بود.

در ادامه این نشست دکتر گودرزی به بررسی افکار عمومی ساکنان رژیم صهیونیستی پرداخت. در این زمینه گودرزی گفت: «واقعیت این است که بخش‌های مختلف رژیم صهیونیستی (اعم از حاکمیتی و اجتماعی) تصویری مبتنی بر «تلقی تهدید امنیتی دانستن فلسطینی‌ها» داشته‌اند و این موضوع تا پیش از طوفان الاقصی بسیار رایج بوده است. ناگفته نماند که نمی‌توان همه جامعه صهیونیستی را هم یک کل واحد دانست؛ اما وقتی پای موجودیت این رژیم در میان باشد، چه چپ‌گرایان و چه راست‌گرایان یهودی، ایدئولوژی صهیونیسم را دنبال نموده و تلاش می‌کنند که خود را حول محور تهدید خارجی متحد نمایند. تا پیش از طوفان الاقصی، موضوع اصلاحات قانون اساسی به شدت بین جامعه و حاکمیت اسرائیل شکاف ایجاد کرده بود و رژیم صهیونیستی در ضعف‌ترین حالت ممکن از زمان تشکیل قرار گرفته بود. برای همین در این حمله، ارتش و نهادهای اطلاعاتی نظامی رژیم کاملاً غافلگیر شدند.»

در تأیید این ادعا گودرزی آماری از وضعیت افکار عمومی داخل سرزمین‌های اشغالی نسبت به جنگ ارائه کرد. براساس نظرسنجی انجام شده از سوی مؤسسه دموکراسی اسرائیل، ۷۵ درصد از یهودیان اسرائیلی با درخواست آمریکا برای انتقال از مرحلهٔ پرشدت جنگ به مرحلهٔ کم شدت مخالفند. در بین جامعهٔ عرب ساکن «اراضی ۱۹۴۸» نیز ۵۶ درصد مخالف خاتمهٔ جنگ هستند! که این تا حدی گویای همراهی جامعهٔ عرب اسرائیل با یهودیان در تهدید دانستن فلسطینی‌هاست. همچنین ۳۷.۸ درصد جامعهٔ یهودی خواستار مذاکرهٔ فوری با حماس بدون توقف درگیری و جنایات ارتش صهیونیستی بوده‌اند. این در حالی است که ۷۴.۹ درصد جامعهٔ فلسطینی اراضی ۴۸ خواستار مذاکرهٔ فوری حتی به قیمت توقف جنگ بوده‌اند. طوفان الاقصی هزینه‌های اجتماعی زیادی برای صهیونیست‌ها داشته، ولی به امید داشتن امنیت بیشتر که با غیاب مقاومت فلسطین برای آن‌ها معنا می‌یابد، این جامعه در حال تلاش برای تحمل آن‌هاست. در این میان، نیاز بسیار شدیدی به روانپزشک و اختلالات روانی صهیونیست‌ها هم وجود دارد که خبرهای بسیاری دال بر مهاجرت منفی روانپزشکان و کمبود سرانهٔ روانپزشک در سیستم دولتی منتشر شده است.»

دکتر محمد اصغری مدیر مرکز رصد فرهنگی به تحلیل و بررسی افکار ایرانیان دربارهٔ طوفان الاقصی پرداختند؛ اما پیش از ورود به این بحث دربارهٔ شکسته شدن هیمنهٔ اسرائیل در دنیا گفتند: «بزرگ‌ترین نتیجهٔ طوفان الاقصی این بود که اسرائیل دیگر هیمنهٔ سابق را ندارد. این عملیات در واکنش به هتک حرمت مسجد الاقصی و همچنین هتک حرمت بانوان فلسطینی در قدس اشغالی صورت گرفت. عملیات طوفان الاقصی یک نوع تغییر شناختی در مسئلهٔ فلسطین بود.»

اما در بخش افکار ایرانیان دربارهٔ ابعاد مختلف مسئلهٔ فلسطین و طوفان الاقصی، اصغری آماری از جدیدترین افکارسنجی صورت گرفته از سوی مرکز رصد فرهنگی را ارائه داد که بخشی از آن بدین شرح است: «۳۲ درصد از پاسخ‌گویان اذعان داشتند که پیش از درگیری‌های اخیر هم پیگیر اخبار فلسطین بوده‌اند. ۲۲.۵ درصد قبل از جنگ اخیر اخبار فلسطین را دنبال نمی‌کردند؛ ولی در حال حاضر دنبال می‌کنند. ۶۶.۸ درصد از پاسخ‌گویان اخبار مربوط به تحولات اخیر فلسطین را بیشتر از طریق صداوسیما دنبال می‌کنند؛ ۸.۲ درصد افراد بیشتر از طریق اینستاگرام و ۴.۶ درصد از شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان پیگیر اخبار فلسطین هستند. ۷۳.۱ درصد پاسخ‌گویان با گزارهٔ اسرائیل دست‌نشاندهٔ آمریکا است موافقت می‌کنند. ۷۳.۹ درصد با شکست‌ناپذیری اسرائیل مخالفند.»

دکتر اصغری در جمع‌بندی خود ادامه داد: «شبکه‌های اجتماعی داخلی از قبیل ای‌تا نقش مهمی در شکل‌دهی اذهان طبقهٔ متوسط و میان‌سال و خصوصاً زنان در تحولات جاری فلسطین دارد. باور به شکست اسرائیل در جنگ اخیر بیش از باور به شکست فلسطینی‌هاست. حدود یک سوم از ایرانیان بر این اعتقاد هستند که اسرائیل در جنگ اخیر شکست خورده و اسطورهٔ ارتش شکست‌ناپذیر اعتباری بین ایرانی‌ها ندارد.»

موضوع مورد بحث دکتر موسوی دربارهٔ وضعیت افکار عمومی آمریکا و اروپا دربارهٔ فلسطین و حوادث اخیر آن بود. موسوی دربارهٔ افکار عمومی آمریکا گفت: «براساس بررسی‌ها بعد از ۷ اکتبر دو سوم جوانان ۱۸ تا ۲۹ سالهٔ آمریکایی، اسرائیل را اشغالگر می‌دانند. در حالی که با در نظر گرفتن جامعهٔ آماری کل آمریکا ۷۰ درصد چنین دیدگاهی ندارند. نتیجهٔ آنکه اگرچه امروز نسبت حامیان فلسطین در جمعیت کل آمریکا کمتر است؛ اما تأثیر حمایت نسل جوان آمریکا از فلسطین در آیندهٔ سیاست آمریکا نمود بیشتری خواهد داشت. کما اینکه از جمله دلایل افول حمایت از اسرائیل در آمریکا به حاشیه رفتن و پیر شدن طیف مسیحی سفیدپوست است. یک چهارم جمهوری خواهان، حمایت فعلی بایدن از اسرائیل را بیش‌ازحد می‌دانند. از دیگر نتایج این افکارسنجی این بود که حمایت از راهکار دو دولتی برای حل منازعات بین فلسطین و اسرائیل قبل و بعد طوفان الاقصی نزد افکار عمومی آمریکاییان ثابت است.»

دکتر موسوی دربارهٔ افکار عمومی اروپا پیرامون فلسطین نیز اضافه کردند: «در اروپا هم شکاف نسلی بین ۶۵ ساله

به بالا و زیر ۳۵ سال وجود دارد و جوانان بیشتر حامی فلسطین هستند. اروپایی‌ها به تحولات خاورمیانه نسبت به آمریکا اهمیت کمتری می‌دهند، همچنین درصد افراد بدون موضع نیز بیشتر است.»

حسین اکبرزاده نیز دربارهٔ افکار عمومی جهان عرب اظهار داشت: «در پیمایشی که در ۱۶ کشور عربی دربارهٔ فلسطین انجام شد ۶۸درصد در کنار غزه و حماس می‌ایستند. ۲۳درصد در کنار مردم غزه ولی در مقابل حماس می‌ایستند و تنها یک درصد مخالف مردم فلسطین هستند. ۶۷درصد، طوفان الاقصی را یک عملیات مشروع مقاومت می‌دانند. ۴۸درصد، افکار عمومی جهان عرب عملکرد ایران را در طوفان الاقصی خوب ارزیابی می‌کنند و ۳۲درصد عملکرد ایران را بد ارزیابی کردند. در مقابل عملکرد آمریکا که ۸۵درصد آن را بد ارزیابی کرده‌اند و تنها ۳درصد عملکرد آمریکا را خوب دانسته‌اند. ۹۲درصد نهضت فلسطینی را یک نهضت برای همهٔ اعراب می‌دانند نه فقط برای مردم فلسطین. این موضوع نشان می‌دهد که طوفان الاقصی عادی‌سازی رابطه با اسرائیل را در بین افکار عمومی با شکست مواجه کرده است.»